

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ТЕРМІНОЛОГІЇ ГАЛУЗІ МАШИНОБУДУВАННЯ

1. Науково-технічні терміни як мовні знаки, що репрезентують поняття спеціальної, професійної галузі науки або техніки, становлять суттєву складову науково-технічних текстів і одну з головних труднощів їх перекладу з огляду на їхню семантичну неоднозначність, міжгалузеву та внутрішньогалузеву омонімію, відсутність перекладних відповідників (у випадку термінів-неологізмів) та існування певної національної варіативності [2, 4].

2. Актуальність тематики цього дослідження зумовлена динамічним розвитком машинобудівельної галузі, який, зі свого боку, призводить до появи великої кількості вузькоспеціалізованих термінів. Саме тому переклад термінології галузі машинобудування потребує наразі особливої уваги.

3. Для правильного перекладу терміна важливо знати його морфологічну структуру та семантичні відмінності від загальнонародних слів. За своєю будовою терміни поділяються на 1) *прості* – *кореневі* (зазвичай запозичені) або *похідні* – (утворені за допомогою суфіксації або префіксації), напр.: *welds* ‘зварювальні шви’, *milling* ‘фрезерування’; 2) *складені* – *терміни*, що містять декілька кореневих морфем, напр.: *high-octane* – ‘високооктановий’, *shoulderless* – ‘без тертя’; 3) *терміни-словосполуки* – (з’єднання двох або більше самостійних слів, що мають самостійне значення), їх також називають “термінологічними фразами”. Ці термінологічні вирази, у свою чергу, поділяються на: а) *двокомпонентні*, напр.: *joining technique* – ‘техніка з’єднання’, *labile structures* – ‘лабільні конструкції’, *power reductions* – ‘зменшення потужності’, *spindle processes* – ‘шпиндельні процеси’, *aluminum alloys* – ‘алюмінієві сплави’, *void free* – ‘вільні порожнини’; б) *трикомпонентні*, напр.: *vacuum tight joints* – ‘вакумні герметичні з’єднання’, *low heat input* – ‘низька тепловіддача’, *highly volatile compound* – ‘високолетка сполука’; в) *полікомпонентні*, напр.: *a low-force solid state keyhole joining technique* – ‘техніка з’єднання щілини з малою силою у твердому стані’, *inherent stability of the welded components* – ‘зниження стабільності приварених компонентів’, *an optimum for the tool rotation speed* – ‘оптимальна швидкість обертання інструменту’ [1, 3].

4. Цю науково-практичну розвідку зосереджено на аналізі способів перекладу термінів-словосполучень (так званих атрибутивних груп), серед яких можна виокремити наступні, з урахуванням ступеня їхньої продуктивності: а) переклад із використанням іменника(ів) у родовому

відмінку (30% від усіх розглянутих термінів-словосполук), напр.: *material deposition* – ‘осадження матеріалів’, *material flow* – ‘потік матеріалу’, *joint line remnants* – ‘залишки лінії стику’ (типово, головним чином, для двокomпонентних термінологічних груп); б) калькування (за допомогою слів та виразів мови перекладу, які дослівно відтворюють слова і вирази мови оригіналу) (25%), напр.: *microstructural zones* – ‘мікроструктурна зона’, *pointed cone* – ‘загострений конус’, *dynamic recrystallization of the weld* – ‘динамічна перекристалізація зварювального шва’, *with high static and cyclic joint* – ‘з високим статичним і циклічним з’єднанням’; в) переклад зі зміною порядку членів атрибутивної групи (20%), напр.: *thermo-mechanical affected zone* – ‘термомеханічна зона впливу’, *stop sweep motion* – ‘зупинка руху розгортки’; г) переклад групою пояснювальних слів (13%), напр.: *shoulderlike geometry* – ‘геометрична форма, схожа на кромку’, *cetane additive* – ‘присадка, що покращує цетанове число’, *ignition improver* – ‘присадка, що покращує згорання пального’; д) переклад із використанням прийменників (12%), напр.: *torque requirements* – ‘вимоги до крутного моменту’, *a low-force solid state keyhole joining technique* – ‘техніка з’єднання щілини з малою силою у твердому стані’.

Література

1. Кальнік О.П., Воробйова О.С., Симоненко А.В., Олешко М.В. Термінологічні проблеми перекладу наукових текстів у сфері ІТ технологій. Науковий журнал «Молодий вчений». 2019. № 5.1 (69.1). С. 187–190.
2. Карабан В.І. Переклад англійської наукової та технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. Вінниця: Нова книга, 2004. 576 с.
3. Коваленко А. Загальний курс науково-технічного перекладу. К.: Фірма "Інкос", 2002. 317 с.
4. Корунець І.В. *Theory and Practice of Translation*. Вінниця: Нова книга, 2001. 447 с.

УДК 811.111’367.6:645

К.В. Палій, к.філол.н., ст.викладач
Михайліченко Д.О., студентка групи 302-ГФ
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

СТРУКТУРНІ ТИПИ НПІ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Аналіз назв предметів інтер’єру в сучасній англійській мові показав, що досліджувані одиниці цієї мови мають наступну структуру:

- 1) суфіксальні НПІ; 2) НПІ-словосполучення; 3) складні НПІ; 4) Кореневі НПІ.

Розглянемо кожен із вищезгаданих структурних типів докладніше.